

Examenul de bacalaureat național 2020
Proba E. b)

Limba și literatura maghiară maternă
BAREM DE EVALUARE ȘI DE NOTARE

Test 2

Filiera teoretică – Profilul umanist; Filiera vocațională – Profilul pedagogic

- Se punctează oricare alte formulări/ modalități de rezolvare corectă a cerințelor.
- Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit prin barem. Nu se acordă fracțiuni de punct.
- Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărțirea punctajului total acordat pentru lucrare la 10.

SUBIECTUL I **(30 de puncte)**

a. A költemény műfaji sajátosságai **5 pont**

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz *5 pont*
(pl. Himnusz/zsoltár/bordal: felszólítás az újjászülető táj, a tavasz, az ifjúság szépségeinek meglátására, meghallására; csodaélmény: a makro- és a mikrokozmosz közös örömeleménye; magasztos hangvétel; Isten dicsőítése stb.),
érvényes, de csak részben kifejtett válasz *4 pont*,
részben érvényes, kifejtett válasz *3 pont*,
részben érvényes, részben kifejtett válasz *2 pont*,
kísérlet a válaszadásra *1 pont*.

b. A vers beszédhelyzete **5 pont**

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz *5 pont*
(pl. Retorikai, figyelemfelhívó kérdéssel indít; megszólítottja: vitéz társa; E/2. személyű megszólalásmód (1–4. vsz.); felkiáltásokkal/ kérdésekkel nyomatékosít, érveket sorakoztat fel a bánkódás ellen; T/1. személyű megszólalás (4–6. vsz.), E/1. személyes hang (7. vsz.) stb.),
érvényes, de csak részben kifejtett válasz *4 pont*,
részben érvényes, kifejtett válasz *3 pont*,
részben érvényes, részben kifejtett válasz *2 pont*,
kísérlet a válaszadásra *1 pont*.

c. Képek, motívumok **5 pont**

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz *5 pont*
(pl. Természeti képek, kozmikusság, fenti és lenti/ közeli és távoli tájelemek; általánosítás, részletezés; érzéki hatású képek: látványelemek, auditív, illathatást keltő képek; mozgás; trubadúrlíra motívumai, bibliai és mitológiai elemek: angyal, Cupido, bor; szép és jó jelzők gyakorisága stb.),
érvényes, de csak részben kifejtett válasz *4 pont*,
részben érvényes, kifejtett válasz *3 pont*,
részben érvényes, részben kifejtett válasz *2 pont*,
kísérlet a válaszadásra *1 pont*.

d. A reneszánsz életszemlélet sajátosságai a költeményben **5 pont**

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz *5 pont*
(pl. Panteisztikus életszemlélet, életélvező/hedonista ember magatartása; a teljességélmény átélésének vágya, mámore; verszárlat: racionális, tudatos költői hang; imitáció elv: Marullus, mitológiai utalások; harmónia elv: táj és ember / makro- és mikrokozmosz összhangja a tavaszélményben; szabályos szerkezet: hármasság elve stb.),
érvényes, de csak részben kifejtett válasz *4 pont*,
részben érvényes, kifejtett válasz *3 pont*,
részben érvényes, részben kifejtett válasz *2 pont*,
kísérlet a válaszadásra *1 pont*.

Tökéletesen összefüggő szöveg, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat

- 5 pont
összefüggő szöveg, logikus gondolatmenet, részben helyes fogalomhasználat 4 pont,
helyenként töredezett gondolatmenet, helyes fogalomhasználat 3 pont,
logikus gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat 2 pont,
töredezett gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat 1 pont.
- Helyesírás** 5 pont
Bármilyen, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér.

SUBIECTUL al II-lea (30 de puncte)

- a. Információk azonosítása, vázlatkészítés 5 pontban 5 pont
b. A mondat megértésére utaló, összefüggő tartalom megfogalmazása 5 pont
c. A publicisztikai/szépirodalmi stílusréteg sajátosságainak felismerése (2 pont), indoklás (3 pont) 5 pont
d. A tartalmi követelmények betartása, olvasmányélmény 5 pont
Az érvelő szöveg követelményeihez való igazodás 5 pont
Logikus gondolatvezetés, szövegkohézió, nyelvi igényesség, helyesírás 5 pont

Megjegyzés: A feladatok sorrendjének betartása nem kötelező. A terjedelem nem befolyásolja a pontozást. Bármilyen, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér.

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

- a. a választott epikus mű műfaji sajátosságai 5 pont

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz 5 pont

(pl. *Arany*: romantikus történelmi ballada: epikus elemek: elbeszélői szöveg, Drégely várának 1552-es ostroma, magyar – török harc, jelen számára példa; visszatekintő nézőpont, idősíkok: jelen, múlt, párhuzamos szerkesztésmód, többszólamúság, drámai elemek: párbeszéd, hiánya, kihagyás, sűrítettség, fokozás, ellentétezés, konfliktushelyzet, tragikum; lírai elemek: három térbeli pont jelképesége, költői eszközök, szenvedély, túlzás;

Jókai: társadalmi, romantikus regény, lineáris, előre haladó történetalakítás, kalandos epizódok, váratlan fordulatok; a nagy történet különböző történetekből épül fel, szervezőelve az ellentét, két világ; regény kezdete és zárata – cselekményszervező elem; időtlenség; elbeszélő mindentudó, szubjektív, szemtanú;

Kós: utóromantikus, realista történelmi regény: időszerkezete: történelmi múlt: 1629 – 1660 közé eső három évtized: Bethlen Gábor fejedelemségének utolsó éveitől II. Rákóczi György végső bukásáig és haláláig, aranykor – hanyatlás; szimbolikus: Trianon utáni helyzet, transzilvanista értékrend; helyszín: Kalotaszeg, hegy – völgy; szereplők: Varju családtörténetén keresztül mutatja be a történelmi eseményeket, a krónikairás kihagyásos és sűrítő módszerével stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszadásra 1 pont.

- b. térszerkezet jellemzői 5 pont

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz 5 pont

(pl. *Arany*: három térbeli pont az 1-2. vsz; térbeli ellentétek: hegy/fent– völgy/lent, szimbolikus jelentései; párhuzamos szerkesztésmód, többszólamúság; 3.vsz. völgy; 4.vsz: feltekintő nézőpont: „ott”; zöld szín ismétlése, jelképesége; az 5. vsz.-tól kezdve a hegyen játszódik a cselekmény: apródok – török követ párbeszéde/ hiánya, szimbolikus jelentése; a hegy az emlékezés, múltidézés helye is, a küzdés színhelye I. apródok éneke, értékek őrzője;

Jókai: reális, irreális helyszínek; a regény első fejezeteiben Vaskapu – Al-Duna, Szent Borbála hajó; Tímár kalandjai, küzdelme a természet erőivel, mitikus teljességélmény, romantikus nagyság; párhuzamos cselekményszál: Komárom: társadalmi küzdelmek színtere, önmegvalósítás, karrierépítés, ugyanakkor a bukás, meg hasonlítás színtere; negatív szféra; Levetinc; Senki szigete: menedék, magánszféra, újrakezdés lehetősége; víz - élet-halál szimbóluma, sorsfordító szerep;

Kós: szervezőelve: az ellentét; reális helyszínek, szimbolikus jelentés; központi helyszín: Kalotaszeg, Pojána, Talharu – a Varju család öröksége, Varju János kétszer építik újra: egyszer fia, Gáspár, másodszor unokája, Jankó számára; Valkó, Győrmonostor: Maksai és Kisanna otthona; Gyalu, megjelenik Kolozsvár, I. Rákóczi Györgynek itt hódolnak be az erdélyi nemesek, köztük Basa

Tamás; és a kiemelt család férfitagjai által a Bethlen-hagyományokat életben tartó Erdély nagyobb városai; Dézs, az országgyűlés helyszíne stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont, részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont, részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont, kísérlet a válaszáadásra 1 pont.

c. térszerkezet és értékrend

5 pont

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz 5 pont

(pl. *Arany*: értékkonfliktus, katartikus hatás; hegy: rangsor, Szondi erkölcsi magasabbrendűsége, apródok hűsége, helytállása, példamutatás: a költői hivatás, emberi méltóság megőrzésének példázata; állandóság, rendíthetatlenség, ünnepi ének, transzcendens közelség, belső értékek, szeretetelv, függetlenség; a völgy: zsbongó, indulatokkal teli, változó taktika a követ meggyőző kísérletében, hatalomelv, szerepkényszer, anyagi értékek;

Jókai: Szent Borbála hajó: Tímár még összhangban van önmagával; arany ember jelentései: megbízható, becsületes, előrelátó; Komárom világa, a pénz megtalálása megbontja a harmóniát az arany és az ember között, társadalmi megbecsültség, önvád; a Senki szigete visszaállítja, újrakezdés lehetősége; két világ/értékrend ellentéte: Komárom – anyagi világ: karrier, a pénz, a meghasonlás, személyiségtorzító, kapcsolatokat megrontó, boldogtalan világ; a Senki szigete – erkölcsi értékek, a természeti ember, boldogság, harmónia, család világa, menedékjelkép;

Kós: értékkonfliktus – térbeli ellentét: hegy, Pojána, a Varju-család jelképe: helytállás, megmaradás, értékörzés; megtartó erő, menedék, az önvédelemre berendezkedő igazság, megbékélés; Varjuékkal él Ilia, a román látóember; transzilván együttélés; másság, különlet; völgy: behódolás, alkalmazkodás, küzdés, anyagi értékek színtere; helyváltoztatás, utazás toposza, tapasztalatszerzés, visszatérés stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszáadásra 1 pont.

d. a szereplők megjelenítésének eljárásai

5 pont

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz, a témát meghatározó sajátossága 5 pont

(pl. *Arany*: térbeli kiemelés, erkölcsi fölényhelyzet, példaérték: a ballada hősei – cím szerint is – a várkapitány apródjai; meg-nem-alkuvás, hűség példái; ellentétezés: apródok – török követ magatartása; beszéd – hiány, katartikus hatás; Szondi György, az apródok énekében megidézett, a török követ által is elismert hős jellemzői; romantikus túlzás, felnagyítás eszközei;

Jókai: ellentétezés, egytulajdonságú, pozitív és negatív hősök, sors és jellem összefonódása, eszményítés, túlzás, belső monológok, vívódó hős, szubjektív elbeszélői szólam;

Kós: ellentétezés: környezete többletudásuk miatt bolondnak, különcnek tekinti a Varjukat, az ő igazságuk érvényesül, közösség számára is menedék lesz Pojána; Varju-család: az újrakezdő ember típusa, különc, szellemi ember, többletudó, küldetéstudattal rendelkező, elvei szerint élő emberek; Varju Gáspár és Maksai László konfliktusa: közéleti és magánéleti szálak összefonódása, szerepkényszer stb),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszáadásra 1 pont.

Az értekezés tartalmi és formai jegyeinek betartása, logikus gondolatmenet, szövegkohézió, helyes fogalomhasználat

5 pont

Összefüggő szöveg, a feladatsor által közvetített értelmezési szempontokhoz való igazodás/ezeknek egyéni szempontokkal való kiegészítése, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat, az értekezés tartalmi és formai jegyeinek betartása 5 pont,

összefüggő szöveg, a feladatsor által közvetített értelmezési szempontokhoz való igazodás/ezeknek egyéni szempontokkal való kiegészítése, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat, az értekezés tartalmi és formai jegyeinek részleges betartása 4 pont,

helyenként töredezett gondolatmenet, helyes fogalomhasználat 3 pont, helyenként töredezett gondolatmenet, *helytelen* fogalomhasználat 2 pont,

töredezett gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat, *kísérlet a válaszáadásra 1 pont.*

Helyesírás

5 pont

Bármilyen, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér.